

Hørings svar til ”Udkast til vejledning om sorteringskriterier af husholdningsaffald” (1. oktober 2020 - j.nr. 2020 - 42786)

Skrevet af Anne Aittomaki, Plastic Change; Lone Mikkelsen, Rådet for Grøn Omstilling; Pernille Haagen, WWF; Jens Peter Mortensen, Danmarks Naturfredningsforening og Mette Ranfelt, Danmarks Naturfredningsforening

Vi mener, at vejledningen har flere positive elementer, men vi har naturligvis også nogle bemærkninger. Hovedfokus for vores bemærkninger er en ambition om at få mest muligt affald ud af restfraktionen og mindst muligt affald til forbrænding.

Afsnit 1.1. Baggrund og formål

Det påpeges i vejledningerne at baggrunden blandt andet er den politiske aftale om en grøn affaldssektor, som skal sikre mere genanvendelse og mindre forbrænding. I den forbindelse bemærker vi dog, at de 30 % reduktion af forbrændingskapaciteten kun svarer til, at vi undgår at importere affald til forbrænding. Hvis det danske affald fremover skal genbruges eller genanvendes, og ikke blot brændes af, så forudsætter det, at kommunerne nedbringer deres forbrændingskapacitet langt mere end de 30 %. Hvis dette ikke er forudsætningen, er det nytteløst med øget sortering af affaldsfraktionerne.

Afsnit 2.1. Renhedskriterier

Hvis fødevareemballagen er nedbrydelig og ikke skader miljøet, behøver den ikke blive rensset og sorteret fra, men kan indsamles med madaffald til kompostering.

Afsnit 2.2. Låg på emballager

Så længe plast fra fødevareemballager ikke bliver indsamlet for sig, så kan vi risikere at blot et låg fra en toilettens-emballage kan kontaminere alt plastaffaldet. Det betyder, at den fødevaregodkendte (FKM) plastemballage ikke kan blive genanvendt til ny fødevaregodkendt plastemballage. Der er en stor efterspørgsel på klar rPET, som kan bruges til nye fødevareemballager. Derfor er det vigtigt med udsortering af FKM/ikke-FKM i plastaffaldet. Vi tager gerne en dialog om, hvordan vi fremadrettet bedst sikrer, at fødevareemballager kan blive til nye fødevareemballager og ikke blot downcycles til vejstopler eller lignende.

Afsnit 2.5. Sortering af madaffald i poser

Det bør ikke være tilladt at frasortere poser og det madaffald, der følger med poseresterne, til forbrænding, da den praksis betyder, at en væsentlig andel af madaffaldet ender med at blive brændt. Derfor bør der i stedet være krav om at bruge bionedbrydelige poser til sortering af madaffald. Hvis disse poser er af plast, skal der være høje miljømæssige krav til poserne, så vi undgår, at mikroplast bliver spredt på landbrugsjorde, som det er tilfældet i dag, når madaffaldet behandles i biogasanlæg.

De bionedbrydelige poser kan godt håndteres og nedbrydes på industrielle komposteringsanlæg og komposteringsmaskiner.

Det bør præciseres, at det ikke gælder for hjemmekompostering, hvor de bionedbrydelige poser ikke bliver nedbrudt, og der vil man oftest anvendes en spand.

Det er klart, at biogasanlæggene ikke ønsker de bionedbrydelige poser, da de ikke kan nedbrydes i deres anlæg, men det er ikke kun poserne, der ikke er nedbrydelige i de anvendte biogasanlæg. Citronskaller, avocadosten m.v. kan heller ikke nedbrydes i biogasanlæggene, som anvendes i dag. Derfor er det afgørende, at digstat fra biogasanlæg bliver efterbehandlet for eksempel i et komposteringsanlæg for bl.a. at undgå spredning af mikroplast.

Afsnit 3.1. Madaffald

Der står, at madaffaldet ikke bør indeholde uønskede stoffer, som er svært nedbrydelige. Begrebet "svært nedbrydelige" i denne sammenhæng bør defineres i forhold til hvad et komposteringsanlæg eller en komposteringsmaskine kan håndtere. Niveauet må ikke lægges ift. hvad biogasanlæggene kan håndtere, da der er stor forskel herpå. Blandt andet efterlader biogasanlæggene meget mad- og bioaffald til forbrænding, herunder nedbrydelig emballage.

Det påpeges, at vi i Danmark prioriterer at udnytte både energiudnyttelsen og næringsstofferne. Udnyttelsen af næringsstofferne samt kulstoffet er det som tæller i affaldssammenhænge. Energiudnyttelsen går ofte imod muligheden for at udnytte næringsstofferne, og bør fratrækkes genanvendelsesprocenten. Rækkefølgen i det som beskrives, bør derfor ændres, så energiudnyttelsen kommenteres som fratæk fra genanvendelse.

I udkastet står der, at Danmark allerede i dag har gode genanvendelsesmuligheder for madaffaldet. Alligevel ender en hel del af madaffaldet med at blive brændt af efter behandling i genanvendelses-anlæggene. Vi hører gerne jeres svar på, hvornår I forventer, at vi ikke længere brænder madaffald af i Danmark, og tager en dialog om, hvordan vi kan nå dertil.

Afsnit 3.4. Plast

I udkastet står der, at emballagen fra plast med faremærker sagtens kan gå til genanvendelse, så længe flasken er tømt. Jf. vores kommentar til afsnit 2.2. giver det dog en udfordring med kontaminering, hvis fødevareplastemballage skal kunne blive til nye fødevareplastemballage. Som nævnt tager vi gerne en dialog om, hvordan vi fremadrettet bedst sikrer, at fødevareemballager kan blive til nye fødevareemballager og ikke blot downcycles.

Det står yderligere skrevet: "*Emballagerne fra de fleste af disse produkter (rengøringsmidler, flydende sæbe m.m.) kan sagtens gå til genanvendelse såfremt emballagen er tømt.*" Hvis dette afsnit skal bibeholdes bør udsagnet "de fleste af disse" klart defineres.

I underafsnittet 'Positiv- og negativlister for plast' står der i øverste række under 'Forbudt' "Indeholder farlig kemi eller PVC". Dette bør omformuleres til fx "Indeholder skadelige kemikalier eller PVC". Udtrykket farlig kemi kan dække over mange ting, og er mere et populær-udtryk.

3.6. Metal

I udkastet angives det, at kaffekapsler med kaffe skal i restaffaldet, men kaffekapsler med kaffe skal vel som udgangspunkt laves til kaffe, og ikke bare smides ud. Hvis man ønsker at smide kaffekapsler

ud med kaffen i, så er det vel ikke for meget at forlange, at borgeren smider selve kaffen i madaffaldet og kapslen i metalaffald. Alternativt ville anbefalingen også være, at borgeren smider et glas med syltede agurker i restaffald, bare fordi de ikke har fået spist agurkerne. Her vil man bede borgeren tømme glasset først og smide agurkerne til madaffald og glasset i glasfraktionen.

3.8. Farligt affald

I afsnittet står der: *"Mangel på viden og handlemuligheder hos borgerne i forhold til, hvordan farligt affald skal håndteres, er ofte årsag til, at farligt affald kommer i restaffaldet eller andre affaldsstrømme, hvor det kan gøre skade."* Dette er en stor problemstilling, men der gives ikke yderligere vejledning til, hvordan dette problem skal mindskes. Som minimum bør det beskrives, hvordan kommuner skal mindske problemet. Vi ser meget gerne en tilbagemelding på, hvordan der fremadrettet vil blive arbejdet med at få denne problemstilling løst. F.eks. ved at stille krav til design og via offentlige grønne indkøb. En mulighed er også øget uddannelse af personale på genbrugspladser med fokus på dette område.

3.9. Småt elektronik

I afsnittet står der: *"Elektronikaffald kan indeholde forskellige værdifulde materialer, som fx guld, sølv, kobber og platin, som der er stor værdi i at **genbruge eller** genanvende. Affaldet kan dog også indeholde problematiske stoffer, som fx bly, kviksølv og brommerede flammehæmmere. Kommunerne indsamler elektrisk og elektronisk affald fra husholdninger og sorterer det i 7 elektronikfraktioner, som herefter overdrages til producenterne, som skal sørge for at affaldet gennemgår en miljømæssig korrekt behandling og i videst muligt omfang **forberedes med henblik på genbrug eller** genanvendes."* Vi har med rødt indsat "genbruge eller" og "forberedes med henblik på genbrug eller".

3.11. Restaffald

I udkastet beskrives det, at *"Sorteringskriterier for restaffald er fastlagt ud fra det princip, at alt det der ikke kan udsorteres til **genbrug eller** genanvendelse, eller ikke er farligt eller omfattet af producentansvar, skal i restaffaldet"*. Vi har tilføjet "genbrug" med rødt, og håber generelt at der bliver et øget fokus på genbrug, da genbrug prioriteres højere i affaldshierarkiet end genanvendelse og er en mindre ressourcekrævende proces.

Herudover er der en række affaldstyper, som vi mener ikke behøver at komme i restaffaldet. Det gælder følgende affaldstyper:

Pizzabakker, bagepapir og muffinforme

Ift. pizzabakkerne har vi hidtil hørt, at indholdet af fluorstoffer var årsagen til, at pizzabakkerne skal i restaffaldet. I skriver, at *"pizzabakker er ligeledes noget, som potentielt i fremtiden vil kunne sorteres fra og genanvendes på linje med kartonerne, hvilket der skal tages hensyn til i den løbende evaluering"*. Men 1. juli 2020 trådte forbuddet mod fluorstoffer for fødevarekontaktmaterialer i kraft, herunder pizzabakker, bagepapir og muffinforme. Dermed har vi svært ved at se, hvorfor pizzabakker, bagepapir og muffinforme ikke allerede nu kan komme i pap- eller papirfraktionerne og blive genanvendt.

Hvis pizzabakkerne er meget våde og fedtede, vil de kunne komposteres, såfremt de ikke indeholder skadelige farvestoffer mm. Her bør der være krav til design af pizzabakker, som sikrer, at pizzabakkerne kun er lavet af materialer, som kan komposteres.

Gavepapir

Noget gavepapir indeholder en plastikcoating, men det gælder bestemt ikke alle typer af gavepapir. Heldigvis er forbrugerbevidstheden ved at stige på dette område, og der markedsføres i stigende grad gavepapir, som er lavet af papir uden plastikcoating. Ved kaffe- og chipsposerne skriver I, at de "skal i restaffaldet, med mindre andet er angivet". Med dette gives incitament til, at producenterne kan designe kaffe- og chipsposer anderledes, så de kan sorteres fra til genanvendelse. Den samme mulighed bør I give producenterne af gavepapir.

Snavset papir, pap og servietter

Vådt og snavset papir, pap og servietter kan behandles i komposteringsanlæg til bioaffald, og bør derfor ikke i restaffald.

Hvis de indeholder stoffer, som gør, at de ikke kan komme i bioaffald, bør ministeriet arbejde for at få udfaset disse stoffer via lovgivning, da de ikke er nødvendige.

Afslutningsvist efterspørger vi, at ministeriet vil fremlægge en plan for, hvordan alle fraktioner kommer ud af restaffaldet, f.eks. via krav til ecodesign eller ved at understøtte ny viden og teknologi på området.